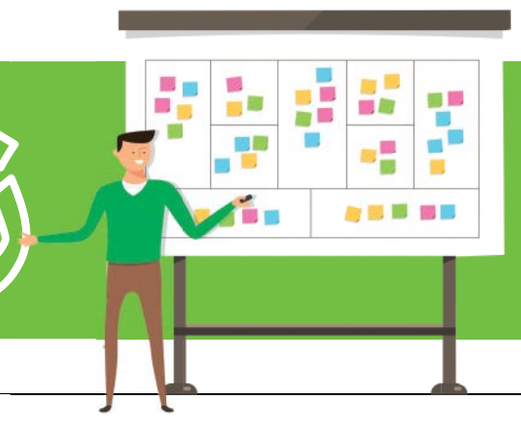

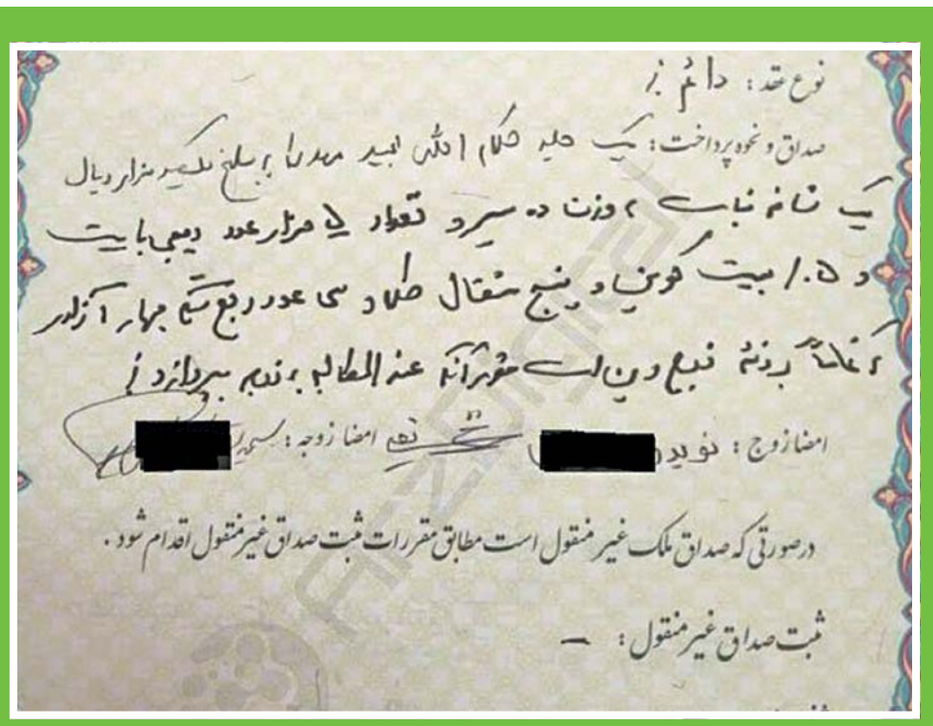

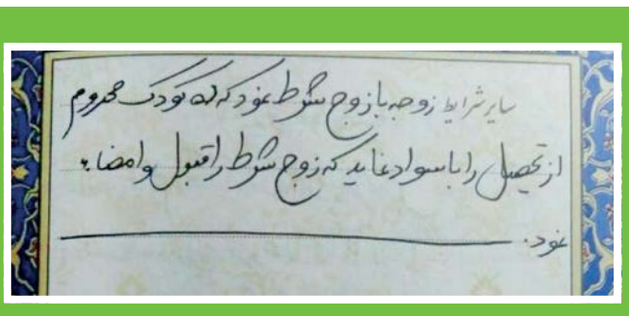

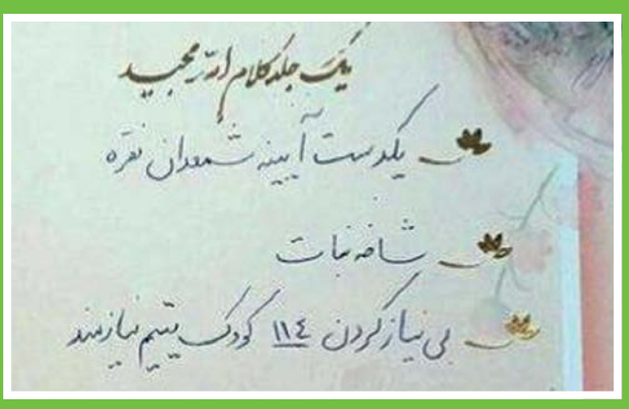

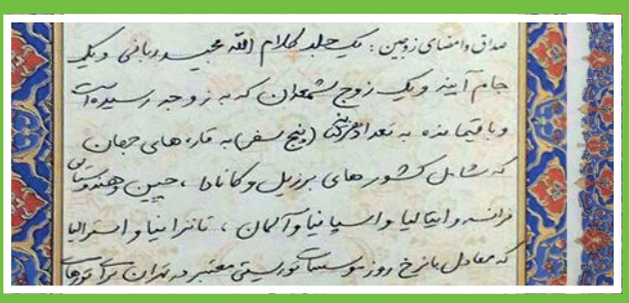

بالا رفتن ارزش بیت‌کوین باعث شده حالا شاهد یک مهمان جدید در عقدنامه‌ها باشیم

رمز ارز پای سفره عقد!

میثم اسماعیلی

جامعه

انتشار تصویری از عقدنامه یک زوج جوان در فضای مجازی که در آن از بیت کوین به عنوان بخشی از مهریه نام برده‌شده واکنش‌های بسیاری را برانگیخته‌است. اغلب واکنش‌ها با یک سوال اساسی روبه‌روست؛ این‌که کار آیا قانونی است یا خیر؟ به دنبال این واکنش‌ها هم یک وکیل دادگستری با این استدلال که در قانون مدنی گفته‌شده هر چیزی را که مالیت داشته و قابل تملک نیز باشد، می‌توان مهریه قرار داد، استناد کرده‌است که این کار منافاتی با قانون ندارد. اما تماس ما با اغلب دفاتر ازدواج و طلاق حکایت از این داشت که آنها زیر بار چنین کاری نمی‌روند، برخی از آنها از چند و چون استفاده از رمزارزهای دیجیتال اطلاعاتی نداشتند و به همین دلیل آن را غیرقانونی می‌دانستند و برخی دیگر یا عینک بدبینی رواج چنین مهریه‌هایی را ترفندی از سوی برخی وکلا می‌دانستند. عده‌ای هم بر این باورند رمزارزها جزو دسته مهریه‌های غیرمعمول قرار دارند و سیاست قوه قضا همچون گذشته مقابله با قید این چنین مهریه‌هاست. استدلال قوه قضا هم بر این است که اغلب این مهریه‌ها در شرایط جدایی احتمالی زوجین، محل چالش واقع می‌شود و در خوشبینانه‌ترین شکل منجر به حبس خواهدشد؛ اتفاقی که تعارض آشکاری با سیاست چند سال اخیر قوه قضاییه دارد. البته همه این موارد دلیل نشده‌است تا زوجین نتوانند دست به چنین کاری بزنند و آنها این بار در شروط ضمن‌عقد چنین مواردی را قید می‌کنند. ورود رمزارزها به این حوزه البته که هشدار جدی‌تری برای رایج شدن این ارز در کشور هم دارد، اگر چه فاصله بیت‌کوین با ارزهای رایج در کشور هنوز بسیار است اما ورود بیت‌کوین به عقدنامه یعنی در آینده شاهد فراگیری این رمزارزهای دیجیتال به زندگی معمولی‌مان خواهیم بود. آینده‌ای که اصلا دور نیست.

بیت‌کوین برای مهریه قانونی است؟

نه انتشار تصویر برگه عقدنامه در فضای مجازی که اظهارنظر یک وکیل دادگستری باعث شده بحث بر سر قانونی بودن یا نبودن این اتفاق بالا بگیرد. مهدی عزیززاده، وکیل پایه یک دادگستری در پاسخ به باشگاه خبرنگاران درباره این‌که آیا می‌توان بیت‌کوین را به عنوان مهریه قرار داد یا خیر گفته‌است بر اساس قانون هر چیزی که مالیت داشته باشد می‌تواند به‌عنوان مهریه تعیین شود. به اعتقاد این وکیل دادگستری، چون «در قانون مدنی گفته‌شده هر چیزی را که مالیت داشته و قابل تملک نیز باشد، می‌توان مهر قرار داد به همین دلیل تعیین بیت‌کوین به‌عنوان مهریه مشکلی ندارد.» فارغ از ماجرای قانونی‌بودن یا نبودن این کار بحث شرعی این ماجرا هم پیش می‌آید. این وکیل دادگستری اما معتقد است از آنجا که «شرع انتخاب بیت‌کوین را ممنوع نکرده‌است بنابراین می‌تواند به عنوان مهریه انتخاب شود.» تازه بودن این موضوع البته که باعث تفاوت نظر بسیار هم شده‌است، علی‌اکبر مهرگان، مسؤول یک موسسه حقوقی است و پاسخ متفاوتی به سوال جام‌جم می‌دهد. او معتقد است به‌ظاهر این کار قانونی است اما در عمل غیرقانونی! او می‌گوید «از آنجا که در قانون بحث هر چیز که مالیت داشته باشد می‌تواند جزو مهریه باشد، این کار قانونی به نظر می‌رسد اما از آنجاکه هنوز قانون مصوبی در رابطه با خرید و فروش بیت‌کوین وجود ندارد و به نوعی این کار غیرقانونی است، نمی‌تواند در عقدنامه به عنوان مهریه قید شود.» البته که مدت‌هاست هم استخراج این رمزارز با اخذ مجوز قانونی است و هم خرید و فروش آن در ایران اتفاق رایج و معمولی است. آن‌طور که برخی کارکنان دفاتر ازدواج به جام‌جم می‌گویند، زوجین برای دچار نشدن با چالش‌های قانونی این موارد را در شروط ضمن‌عقد قید می‌کنند تا به نوعی دچار قرائت‌های متفاوتی از قانون نشوند و پس از ازدواج مشکلی در این حوزه نداشته‌باشند.

دردسرهای مهریه عصر دیجیتال

برآیند گفته‌های مختلف و البته تماس با دفترخانه‌های مختلف ازدواج در تهران نشان می‌دهد باید بپذیریم که قید رمزارزهای دیجیتال به عنوان مهریه در عقدنامه رویه‌ای قانونی محسوب می‌شود، هر چند برخی از این دفاتر ازدواج به جام‌جم گفته‌اند، حتی در صورت قانونی بودن، از انجام این کار معذورند! بحث بر سر عرفی و شرعی بودن این کار هم به نظر آشکار است و محل چالش نیست؛ چرا که هم استخراج بیت‌کوین و هم خرید و فروش آن با اخذ مجوزهای لازم روندی قانونی دارد و بنابراین از نظر شرعی هم نباید مشکلی داشته باشد. اما این مهریه عصر دیجیتال هنوز نیامده مشکلاتی را به همراه خود خواهدداشت. اولین معضل قیمت بالای آن است که طی یک سال از پنج دلار به حدود ۵۴ هزار دلار رسیده‌است و با توجه به استقبال عموم از آن انتظار افزایش قیمت هم در آینده می‌رود. اما افزایش قیمت بیت‌کوین چگونه اسباب دردسر است در حالی که جهش قیمت‌ها تنها محدود به این رمزارز دیجیتال نیست و در مورد طلا و سکه هم صدق می‌کند؟ از کارن روحانی، حقوقدان می‌پرسیم با رایج شدن این امر آیا باید نگران گرفتاری‌های حقوقی تازه‌ای در این حوزه باشیم؟ او می‌گوید: «از آنجا که حالا بیت‌کوین به عنوان یک رمزارز رایج مطرح است و هر روز حتی تلویزیون هم در کنار قیمت طلا و ارزهای دیگر، قیمت روز آن را اعلام می‌کند، مانع قانونی در قید آن در عقدنامه وجود ندارد اما احتمالا به دلیل ناآگاهی عمومی نسبت به آن باید منتظر گرفتاری‌های حقوقی بیشتری در این حوزه باشیم؛ چرا که تبدیل آن به پول رایج شاید هنوز برای بسیاری پیچیدگی‌هایی داشته‌باشد.» البته که ایراد اساسی این حقوقدان به این موضوع قیمت بالای این رمزارز دیجیتال است. او می‌گوید: «اگرچه قید بیت‌کوین در عقدنامه مشکلی قانونی ندارد اما بدون شک قیمت بالای آن همان مشکلات همیشگی در این حوزه را پیش خواهدآورد. البته که از این موضوع هم با توجه به شرایط‌کنونی جامعه گریزی نیست.»

اصغر کیهان‌نیا، مشاور خانواده هم معتقد است استفاده از بیت‌کوین به نوعی ارجحیت مادی خانواده‌ها را در این روزگار نشان می‌دهد. او به جام‌جم می‌گوید: «این‌که ارزش بیت‌کوین طی چندسال گذشته رشدی بی‌سابقه داشته و البته ظواهر امر هم نشان می‌دهد این افزایش قیمت ادامه خواهدداشت نشان از این دارد که همچنان برای خانواده‌ها در ازدواج، مادیات اولویت بالایی دارد. اتفاقی که حداقل مراجعان بسیار هر روزه به مراکز مشاوره نیز آن را تایید می‌کند.»

لاکچری بازی تازه یا وهن عقدنامه

البته واکنش کاربران فعال فضای مجازی به این موضوع نیز همان واکنش همیشگی است؛ یعنی شوخی با موضوع اصلی اما همان دسته از افرادی هم که از این مرحله عبور کرده‌اند، به این موضوع تاخته‌اند. اغلب آنها این کار را پیروی از مد روز و روش تازه‌ای برای لاکچری جلوه دادن و متفاوت بودن در جامعه دانسته‌اند و معتقدند تب تند بیت‌کوین هم زود به عرق می‌نشیند و وقتی این امر تکراری شد، مد جدیدی برای تفاخر سر برمی‌آورد. عده‌ای نیز همچنان بحث گذشته نوستالژیک و شیرین و پایبندی به سنت قدیم و ارجحیت آن را به عصرکنونی گوشزد کرده‌اند. این‌که در قدیم سهم از آب قنات مهریه بوده و زندگی‌ها دوام داشته و حالا به ازدواج مثل یک قرارداد خرید و فروش نگاه می‌شود و پول و مادیات حرف اول را می‌زند. مخالفان این دسته هم معتقدند هر تغییری در سبک زندگی همواره با مقاومت‌های بسیار روبه‌رو بوده‌است و اگر بخواهیم همچنان با همان رویه پیش برویم، زندگی در این روزگار امکان‌پذیر نخواهدبود. اما در این میان عده‌ای هم قید بیت‌کوین در عقدنامه را به نوعی وهن و تمسخر این سند ارزشمند تلقی کرده‌اند. از اصغر کیهان‌نیا، مشاور خانواده می‌پرسیم چقدر قید چنین موارد غیرمعمولی در عقدنامه به نوعی تمسخر آن محسوب می‌شود. او معتقد است قید بیت‌کوین در عقدنامه هیچ تعارضی با قانون ندارد و البته که نباید آن را همرده با مهریه‌های غیرمعمول دانست. او به جام‌جم می‌گوید: «حتی اگر این مورد را مد تازه زوجین بدانیم، باید قبول کنیم هر اتفاق تازه‌ای لزوما بد نیست. همان‌طور که برخی زوجین به جای طلا و سکه تعدادی شاخه گل رز به عنوان مهریه معلوم می‌کنند، افرادی هم دوست دارند به جای اینها از بیت‌کوین استفاده کنند.» این مشاورخانواده می‌گوید:« باید قبول کنیم رسوم در عصرکنونی تفاوت‌های فاحشی با گذشته دارد، درج بیت‌کوین در عقدنامه صورت ظاهری و به نوعی شاید نشانه‌ای از این تغییرات باشد اما در بطن ازدواج هم ما روز به روز شاهد فاصله‌گرفتن از رسوم گذشته هستیم. از حذف رایج مراسم خواستگاری بگیرید تا از رونق‌افتادن مباحثی همچون شیربها یا مراسمی همچون حنابندان و غیره.» به اعتقاد او تفاوت در انجام مراسم ازدواج لزوما به معنای کاهش ارزش‌ها نیست و آن‌طور که او می‌گوید بسیاری از زنان حالا به جای قید مهریه، استفاده از حق طلاق را مطالبه می‌کنند.

مصائب مهریه‌های عجیب

بیت‌کوین مهریه غیر متعارفی نیست؛ چرا که از اساس این رمزارز دیجیتال در بازار اقتصادکنونی غیرمتعارف نیست. اما پیش از این، موارد غیرمتعارف بسیاری در عقدنامه‌ها مطرح بوده که باعث دردسرهای حقوقی فراوانی هم شده است.

طبق ماده ۱۰۸۷ قانون مدنی «مهریه می‌تواند با تراضی زوجین هر چیزی باشد که مالیت داشته و قابل تملک نیز باشد.» اما در این سال‌ها مهریه‌های عجیب و البته بعضا غیرقانونی و نامعقول هم کم نبوده‌است. به‌عنوان‌مثال در سال ۸۶ پرونده طلاقی در شعبه ۲۶۴ خانواده تهران به جریان افتاد که مهریه آن یک کیلو بال مگس بود! هر چند قید چنین مواردی محدود اما در سال‌های گذشته گستردگی چشمگیری هم داشت. ۱۰ آهو از کوه‌های منطقه، ۲۰۰۰ قطعه نبات، ۱۰۰ هزار لیتر بنزین، سفر به ۱۲۰ پایتخت جهان، ۱۰۰۰ بار سفر به کربلا با پای پیاده، ۵۰۰۰ قطعه مرجان دریایی و ۱۹۷۸ توپ تنیس از جمله این مهریه‌های عجیبی است که در طول سال‌های گذشته در عقدنامه قید شده‌است. البته که درباره مهریه همچنان همان قاعده‌کلی که در گزارش اصلی هم به آن اشاره شد صدق می‌کند، این‌که هر چه «مالیت داشته و قابل‌تملک نیز باشد» می‌تواند به‌عنوان مهریه قید شود اما مهریه ویژگی‌های دیگری هم دارد که باید به آن پرداخته‌شود.

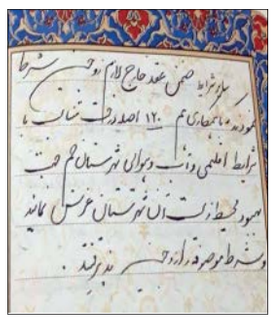

ویژگی اول این است که مهریه باید ارزش اقتصادی داشته باشد، به این مفهوم که یا پول باشد یا بتوان آن را با واحد پول سنجید. اگر همین ویژگی را به تنهایی مدنظر قرار بدهیم اغلب مهریه‌های عجیب و غیرمعمول، مشمول مهریه می‌شود. ویژگی دیگر اما این است که مهریه باید معلوم و معین باشد. معلوم بودن یعنی از لحاظ تعداد، جنس و اوصاف مشخص باشد. مثلا سکه بهارآزادی که امروزه از رایج‌ترین مهریه‌ها محسوب می‌شود؛ چیزی است که هم تعداد آن و هم جنس آن (طلا) و هم وصف آن (تمام‌بهارآزادی) مشخص و معلوم است. ویژگی دیگر این است که مشروع و قانونی باشد. اموالی را که ممنوع و غیرقانونی است، نمی‌توان مهریه قرار داد. بر این مبنا بدیهی است مواد مخدر یا مشروبات‌الکلی را نمی‌توان مهریه قرار داد و اگر روزگاری خرید و فروش بیت‌کوین به هر دلیلی از سوی حاکمیت غیرقانونی اعلام شود مهریه بر مبنای آن هم باطل خواهدبود. ویژگی دیگر مهریه این است که مقدور باشد. به این مفهوم که به صورت متعارف همه افراد بتوانند آن را تهیه کنند. مثلا مهریه قراردادن یک نهنگ سفید یا هزار بال مگس از این جهت که به صورت متعارف قابل‌تهیه نیست، باطل است.

ارز دیجیتال مانند بیت‌کوین جدیدترین مهریه متفاوتی است که این روزها بحث درباره آن داغ است

حق با شماست

info@jamejamdaily.ir

روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲

#سرقت_پراید

علیزاده از تهران:

طبق اعلام استاندار تهران هر ماه هزار پراید فقط در تهران سرقت می‌شود؛ چرا شرکت سازنده این خودرو فکری به حال بهبود امنیت آن نمی‌کند که مصرف‌کنندگانی که با سختی آن را تهیه کرده‌اند با چنین خسارت‌هایی روبه‌رو نشوند؟

#نظارت_قیمت

شکیب از تهران:

با نزدیک شدن به بازار شب عید، دوباره قیمت‌های عجیب و حراجی‌های به‌ظاهر تخفیف‌خورده راه افتاده است؛ در حالی که قیمت‌ها با ارزش آن کالا به هیچ‌وجه برابری نمی‌کند. بهتر نیست در یک ماه پایانی سال، نظارتی دقیق بر قیمت‌گذاری اصناف وجود داشته باشد تا مردم با خیالی آسوده‌تر بتوانند خرید کنند؟

#ویروس_انگلیسی

شهروندی از تهران:

آن زمان که خبر ابتلای اولین افراد به ویروس انگلیسی در دنیا پیچید، چرا مرزهای کشور بسته نشد که امروز مسوولان از طغیان این ویروس جهش‌یافته نگویند و همه‌چیز را برسر عدم رعایت پروتکل‌های بهداشتی نیندازند؟ درست است که رعایت‌ها کم‌شده اما اولین قدم اشتباه توسط مسوولان برداشته‌شده که به طور سفت‌وسخت مانع ورود ویروس به کشور نشده‌اند.

#انتقال_خودرو

فهیمی از تهران:

ظاهرا دوباره برسر نقل‌وانتقال خودرو میان پلیس و سردفتران چالش ایجاد شده است؛ چرا تکلیف مردم منتظر در این میان مشخص نمی‌شود و آنها باید در این مسائل چه‌کار کنند تا زودتر به نتیجه برسند؟

#خرید_اینترنتی

صالحی‌نیا از کرج:

همه مسوولان از لزوم خرید اینترنتی در این روزهای پایانی سال می‌گویند اما هیچ نهادی معتبربودن یا نبودن این فروشگاه‌های اینترنتی را اعلام نمی‌کند. اگر در این شرایط اتفاقی بیفتد، چه‌کسی مسوولیت آن را قبول می‌کند؟ در شرایطی که خرید اینترنتی ریسک بالایی دارد. فکر می‌کنم توصیه خرید اینترنتی زمانی به‌جا و مناسب است که فروشگاه‌های مطمئن و شناخته‌شده را هم از طریق مختلف به مردم معرفی کنیم.

#دستمزد_کارگر

رفیعی از تهران:

امیدوارم دستمزد کارگران قرادادی و پیمانی در سال جدید با در نظر گرفتن شرایط زندگی امروز جامعه، به گونه‌ای منصفانه تعیین شود تا رفاه حداقلی و رضایت خاطر برای کارگران و بازنشستگان را به دنبال داشته باشد.